

ПЕДАГОГІЧНІ ПОРТРЕТИ**«Горить моє серце»****Юрій НАЙДА,**

викладач кафедри теорії та методики мистецтв
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
здобувач Інституту мистецтв
НПУ ім. М.П. Драгоманова,

Віра НАЙДА,

викладач кафедри теорії та методики мистецтв
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
здобувач Інституту мистецтв
НПУ ім. М.П. Драгоманова

Відмінник народної освіти України, викладач-методист Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Аркадій Гнатович Гаєвський належить до плеяди видатних музикантів, композиторів, педагогів і художників, якими пишається Поділля. Його музичні твори неодноразово виходили друком у нотних виданнях [2, с. 22–24, с. 50–54; 4, с. 48–59; 6, с. 26–30], а малюнки пером стали ілюстраціями до дитячих оповідань, що були надруковані в газеті «Прибузька зоря» [3]. Творча біографія педагога-митця висвітлена у працях В.І. Кропивницького та П.Г. Брижака [4, с. 47; 1, с. 64–66].

Аркадій Гнатович Гаєвський народився 9 лютого 1937 року в м. Немирові Вінницької області. На його долю випало чимало випробувань: післявоєнні роки в дитячому будинку, напівголодні уроки в школі, трагічна втрата єдиного сина. З раннього дитинства він відчув потяг до музики та малювання. Наполегливо оволодіваючи азами малюнка, Аркадій навіть готувався до вступу в художній інститут, мріяв стати професійним художником і, можливо, став би ним, якби не захоплення музикою. Вона, разом із малюванням, стала справою усього його життя.

Становлення Аркадія Гаєвського як музиканта, а згодом і композитора, відбувалося поступово. До десяти років він грав у духовому оркестрі. З одинадцяти – почав навчатися гри на баяні. Після закінчення в 1952 р. семирічної школи вступив до Ніжинського педагогічного училища, а згодом – до Ніжинського педагогічного інституту на філологічний факультет з додатковою спеціалізацією «Музика та співи». З повагою і вдячністю згадував він викладачів А.Н. Тевзадзе, В.І. Іконника та інших наставників, які дали йому глибокі теоретичні знання й практичні вміння.

Уже в студентські роки Аркадій робить перші спроби самостійно творити музику. Поступово сформувався його авторський композиторський стиль, творчі особливості якого полягають у при-

родному поєднанні традицій українського фольклору та стилістики сучасної джазової музики. Музичні твори А.Г. Гаєвського викликали неабиякий інтерес серед музикантів і педагогів, який постійно зростав. П'єси композитора звучали в концертних програмах, їх широко використовували як педагогічний репертуар викладачі музичних і музично-педагогічних навчальних закладів України.

У 1961 р. Аркадія Гаєвського направили на роботу до Хмельницького педагогічного училища (нині – Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія), де він плідно працював на посаді викладача музики (викладав сольфеджіо, гру на баяні, акордеоні, сопілці, фортепіано тощо). На уроках сольфеджіо, окрім основного матеріалу, навчав студентів основ техніки джазового акомпанементу, розповідав про блок-акорди, блукаючий бас тощо. Сьогодні вихованці композитора успішно працюють на освітній ниві в різних навчальних закладах України.

Викладаючи в педагогічному училищі, Аркадій Гнатович зрозумів, що має унікальну можливість використовувати свої композиторські опуси у концертно-виконавській діяльності студентів. Це спонукало його до створення студентських колективів: вокально-інструментальних і естрадно-джазових ансамблів «Ехо», «Дидакал» тощо. Для них він пише власні твори й робить аранжування популярної музики. У цих колективах часто грає і сам на електрогітарі, ударних інструментах. Протягом багатьох років ансамбль «Ехо» був переможцем міських та обласних оглядів, конкурсів художньої творчості молоді.

За словами самого Аркадія Гаєвського, «праця музиканта і композитора – це щоденне горіння, роздуми, постійна напруга творчої думки, фантазії, уяви, тривалий пошук найбільш дохідливих та яскравих музичних засобів виразності». А.Г. Гаєвського завжди турбувала якість втілення задуму. Мабуть, саме тому його композиторський доробок невеликий – близько 50 творів: обробки українських народних пісень для хору, пісні й романси на вірші Т.Шевченка, Лесі Українки, О.Пушкіна, І.Драча, Я.Павлюк, сучасних подільських поетів (Н.Пукас, Й.Осадчий, Г.Ісаєнко, Б.Байда), інструментальні

п'єси для фортепіано, баяна, тріо саксофонів, сюїта «Прощай, літо» (незакінчена) [там само, с. 65]. Кожен із цих творів – неповторно-самобутній, цікавий за своїм образним змістом, настроєм, музичним колоритом. Є серед них і технічні, і кантиленні твори. Музична мова композитора емоційно-наситена, з широкою палітрою засобів музичної виразності (мелодико-інтонаційних, ритмічних, ладово-гармонійних, фактурних), що сприяє розкриттю художнього задуму автора.

У 1993 р. з піснею А.Г. Гаєвського «Закохалася» студентський жіночий квартет Хмельницького педагогічного училища посів перше місце на Всеукраїнському пісенному фестивалі «Буковинський жайвір» у Чернівцях, а в 2003 р. його «Пісні-співачки» було відзначено на конкурсі-фестивалі авторської пісні ім. М.Конопницької в Польщі.

Упродовж усього життя А.Г. Гаєвський не полишав працю з олією і аквареллю: копіював твори М.Божія, С.Іванова, І.Шишкіна та інших видатних художників, малював портрети родичів і знайомих, створював власні картини і дарував їх своїм друзям.

Педагог-митець не обмежувався музично-педагогічною діяльністю та малюванням. Його захоплення були надзвичайно різноманітні – спорт, подорожування, фотографія, кіно. Разом із дружиною він побував у Росії, Білорусі, Вірменії, Грузії; його фотороботи вміщено в альманасі про місто Хмельницький. Аматорський фільм «Гірко!» відзначено дипломом III ступеня і грамотою обласного комітету Товариства Червоного Хреста в 1987 році; грамотою нагороджено й фільми «Сторінки з життя училища» та «Термінове замовлення», які Аркадій Гнатович знімав власною 16-міліметровою кінокамерою тощо.

Багато ще було творчих задумів, педагогічних ідей, яким, на жаль, не судилося здійснитися за жит-

тя автора. Зокрема, було підготовлено до видання перший авторський нотний збірник А.Г. Гаєвського «Горить моє серце», куди увійшли всі його музичні твори.

9 квітня 2009 року перестало битися серце подільського педагога-митця, пропагандиста музичного мистецтва. Йому було 72 роки. Але композитор і художник продовжує жити у своїх творах, Учитель – у своїх учнях, у серцях усіх, кому пощастило спілкуватись і працювати з цією непересічною людиною.

Література

1. *Брижак П.Г.* Гаєвський Аркадій Гнатович // Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія в особах / П.Г. Брижак. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2006. – Т.1. – 356 с., С. 64–66.
2. *Вокально-хорова* Шевченкіана композиторів Хмельниччини (репертуарний збірник) / упоряд. Д.Тукало. – Хмельницький, 2006. – 56 с.
3. *Ісаєнко Г.Й.* Чарівні казки (казки) / Г.Й. Ісаєнко. – Хмельницький: НВП «Евріка» ТОВ, 2003. – 20 с.
4. *Кропивницький В.І.* Музично-пісенна творчість митців Хмельниччини / В.І. Кропивницький. – Хмельницький: Поділля, 1997. – 270 с.
5. *Могильний А.П.* Культура і особистість: монографія / А.П. Могильний. – К.: Вища школа, 2002. – 303 с.
6. *Ой ти, місяцю.* Співає тріо «Камертон» (пісні з репертуару) / упорядник Є.Є. Богдан (Белова). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 96 с.
7. *Теория и методика обучения на фортепиано: учебное пособие для студ. высш. учеб. зав.* / под общ. ред. А.Г. Казуовой, А.И. Николаевой. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 368 с.
8. *Шип С.В.* Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. / С.В. Шип. – К.: Заповіт, 1998. – 368 с.

А.Г. Гаєвський. «Осінній пейзаж»